

**Відповіді до завдань III етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
2023-2024 навчального року
11 клас**

Завдання I

1. Визначте відповідність між різновидом юридичного факту за юридичними наслідками та його прикладом.

- 1) Правотвірний юридичний факт;
- 2) правозмінний юридичний факт;
- 3) правоприпинний юридичний факт;
- 4) юридичний факт, який припиняє одні правові відносини і породжує інші правові відносини.

Відповідь 1 Д; 2 Б; 3 Г; 4 А.

- А) Смерть одного із батьків дитини;
- Б) припинення права на отримання аліментів одного з подружжя у зв'язку з набуттям ним права власності на нерухоме майно;
- В) успадкування майна дітьми за батьками;
- Г) поновлення працездатності одного з подружжя, який отримував аліменти від другого з подружжя;
- Д) народження дитини.

2. Визначте відповідність між видами права та їхнім змістом.

- 1) Об'єктивне право;
- 2) суб'єктивне право;
- 3) приватне право;
- 4) публічне право.

Відповідь 1 Д; 2 А; 3 Б; 4 В

- А) Міра можливої поведінки особи;
- Б) сукупність галузей права, спрямованих на врегулювання і захист автономних інтересів індивідів та їх об'єднань;
- В) сукупність галузей права, що регулюють відносини, які забезпечують загальнодержавні інтереси домінантної частини суспільства;
- Г) сукупність норм, які регулюють міждержавні відносини;
- Д) сукупність чинних у державі юридичних норм.

3. Визначте відповідність між елементом складу правопорушення та його характерними ознаками.

- 1) Суб'єкт;
- 2) об'єкт;
- 3) об'єктивна сторона;
- 4) суб'єктивна сторона.

Відповідь 1 Д; 2 Г; 3 А; 4 Б.

- А) Сукупність ознак, які характеризують зовнішню сторону правопорушення;
- Б) характеризує психічний стан особи у момент скоєння правопорушення;
- В) будь-які речі матеріального світу, з певними властивостями яких норми права пов'язують наявність у діях особи ознак конкретного складу правопорушення;
- Г) соціальні цінності, на які посягає правопорушник;

Д) деліктоздатна особа, що скоїла правопорушення.

4. Визначте відповідність між назвами проступків та їхніми характерними ознаками.

- 1) Дисциплінарний;
- 2) адміністративний;
- 3) матеріальний;
- 4) цивільний.

Відповідь 1 Б; 2 Г; 3 Д; 4 А.

- А) Правопорушення, яке полягає у невиконанні чи неналежному виконанні зобов'язань або ж у заподіянні шкоди;
- Б) порушення трудових чи службових обов'язків;
- В) є різновидом кримінального правопорушення;
- Г) протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, що посягає на охоронювані законом суспільні відносини і за своєю сутністю має багато спільних ознак із злочином, але є менш шкідливою;
- Д порушення трудових чи службових обов'язків через що підприємству, установі або організації заподіяна майнова шкода.

5. Визначте відповідність між умовою прийняття до громадянства України та осіб, на яких ця умова не поширюється.

- 1) Безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років;
- 2) отримання дозволу на імміграцію;
- 3) володіння державною мовою або її розуміння в обсязі, достатньому для спілкування;
- 4) наявність законних джерел існування.

Відповідь 1 Г; 2 Д; 3 А; 4 Б

- А) Не поширюється на осіб, які мають певні фізичні вади;
- Б) не поширюється на осіб, яким надано статус біженця в Україні або притулок в Україні;
- В) не поширюється на осіб, які втратили українське громадянство;
- Г) не поширюється на іноземців або осіб без громадянства, які перебувають у шлюбі з громадянином України понад два роки, на іноземців або осіб без громадянства, які перебували понад два роки у шлюбі з громадянином України, що припинився внаслідок його смерті;
- Д) не поширюється на осіб, яким надано статус біженця в Україні або притулок в Україні, та на іноземців і осіб без громадянства, які прибули в Україну на постійне проживання до набуття чинності Законом України «Про імміграцію» і мають у паспорті громадянина колишнього СРСР зразка 1974 року позначку про прописку або отримали

дозвіл на постійне проживання в Україні.

6. Визначте відповідність між формами безпосередньої демократії народу України та їхнім змістом.

- 1) Референдум;
- 2) загальні збори громадян;
- 3) громадські слухання;
- 4) місцеві ініціативи.

Відповідь 1 В; 2 Г; 3 Д; 4 Б.

- А) Участь громадян в обговоренні законопроектів;
- Б) ініціювання членами територіальної громади розгляду будь-яких питань, віднесених до компетенції місцевого самоврядування;
- В) форма вирішення громадянами України питань місцевого чи державного значення шляхом прямого волевиявлення;
- Г) збори членів територіальної громади за місцем проживання, на яких приймають рішення, які органи місцевого самоврядування враховують у своїй діяльності;
- Д) зустрічі членів територіальної громади з депутатами відповідної ради посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких порушують питання та вносять пропозиції щодо питань місцевого значення.

7. Визначте відповідність між правоохоронними органами та завданнями, виконання яких покладено на ці органи.

- 1) Національне Антикорупційне бюро;
- 2) Державне бюро розслідувань;
- 3) Національне агентство з кримінальних питань запобігання корупції;
- 4) Державна пенітенціарна служба.

Відповідь 1 Д; 2 Г; 3 Б; 4 В

- А) Реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи;
- Б) забезпечення формування та реалізації державної антикорупційної політики;
- В) реалізація єдиної державної політики у сфері виконання покарань відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України;
- Г) розкриття і розслідування злочинів, вчинених службовими особами, які посідають особливо відповідальне становище;
- Д) протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинили вищі посадові особи, уповноважені виконувати функції держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

8. Установіть відповідність між способом вчинення певного злочину та функціями, які виконує відповідний спосіб.

- 1) Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, поєднані з обманом або примушуванням;
- 2) умисне вбивство, вчинене з особливою жорстокістю;
- 3) грабіж;
- 4) здійснення передвиборчої агітації (агітації референдуму) шляхом надання підприємствам, установам, організаціям неправомірної вигоди або надання безоплатно товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення найменування, символіки, прапора політичної партії, вартість яких не перевищує розміру, встановленого законодавством), робіт та послуг.

- А) Спосіб злочину виступає як розмежувальна ознака суміжних злочинів;
- Б) спосіб злочину виступає як привілейована ознака складу злочину;
- В) спосіб злочину виступає як особливо кваліфікаційна ознака складу злочину;
- Г) спосіб злочину виступає як кваліфікаційна ознака складу злочину;
- Д) спосіб злочину виступає ознакою складу конкретного злочину.

1 Д; 2 Г; 3 А; 4 В.

9. Визначте відповідність між ознаками співучасті у скоєнні злочину та їхніми характерними ознаками.

- 1) Об'єктивна ознака, притаманна злочинам, які вчиняють лише з прямим умислом;

- 2) об'єктивна ознака, притаманна для злочинів, які вчиняють з прямим умислом і непрямим умислом;

- 3) суб'єктивна ознака, яка містить вольовий момент умислу у разі вчинення злочинів з матеріальним складом;

- 4) суб'єктивна ознака у якій проявляють вольовий момент умислу у разі вчинення злочинів з формальним складом.

- А) Наявність бажання в усіх співучасників злочину щодо настання суспільно небезпечних наслідків;

- Б) вчинення злочину декількома суб'єктами;

- В) усвідомлення кожним співучасником спільного характеру діяння і своєї ролі в ньому;

- Г) причиновий зв'язок між діями співучасників і злочинним результатом;

- Д) наявність свідомого припущення в усіх співучасників злочину щодо настання суспільно небезпечних наслідків.

1 Г; 2 Б; 3 А; 4 Д

10. Громадянин Р. (15 років), через вікно проник до квартири, мешканців якої не було дома, та заволодів цінними речами – грошима та портативним комп'ютером. Дайте кваліфікацію дій громадянина Р.

- А) скоєно пограбування, Р. буде притягнуто до кримінальної відповідальності;

- Б) скоєно крадіжку, Р. буде притягнуто до кримінальної відповідальності;**

- В) скоєно крадіжку, але Р. не буде притягнуто до кримінальної відповідальності у зв'язку з недосягненням відповідного віку;

- Г) скоєно дрібну крадіжку, Р. буде притягнуто до адміністративної відповідальності.

11. Визначте відповідність між парами правоприпиняючих юридичних фактів та спільними ознаками цих пар юридичних фактів:

1) розірвання трудового договору і розірвання шлюбу;

2) розірвання трудового договору і розірвання цивільного договору;

3) розірвання цивільного договору і розірвання шлюбу;

4) розірвання шлюбного договору і розірвання цивільного договору.

А) припинення правовідносин в обох випадках можливе з ініціативи будь-якої із сторін, але в одному випадку сторона правовідносин може ініціювати їх припинення тільки при певних обставинах.

Б) в обох випадках припинення правових відносин може здійснюватися виключно через суд.

В) припинення правовідносин в обох випадках можливе з ініціативи будь-якої із сторін, але якщо в одному випадку однією із сторін правовідносин обов'язково має бути фізична особа, то в другому випадку цього може не бути.

Г) в обох випадках припинення правових відносин здійснюється через суд, однак в одному із цих випадків припинення правових відносин може здійснюватися і через інший державний орган, в одному випадку припинення правовідносин відбувається виключно за волею однієї із сторін, а в другому випадку також із волі обох сторін.

1А; 2Г; 3Б; 4В.

Завдання II

Назвіть принципи законодавства України про громадянство.

Відповідь:

Законодавство України про громадянство ґрунтується на принципах:

– єдиного громадянства – громадянства держави Україна, що виключає можливість існування громадянства адміністративно-територіальних одиниць України;

– запобігання виникненню випадків без громадянства;

– неможливості позбавлення громадянина України громадянства України;

– визнання права громадянина України на зміну громадянства;

– неможливості автоматичного набуття громадянства України іноземцем чи особою без громадянства внаслідок укладення шлюбу з громадянином України або набуття громадянства України його дружиною (чоловіком) та автоматичного припинення громадянства України одним з подружжя внаслідок припинення шлюбу або припинення громадянства України другим з подружжя;

– рівності перед законом громадян України незалежно від підстав, порядку і моменту набуття ними громадянства України;

– збереження громадянства України незалежно від місця проживання громадянина України (ст. 2 Закон України «Про громадянство України»).

Завдання III

1. Опишіть порядок подання та розгляду електронної петиції про заснування нового міського парку на території пустиря, про який юрист розповів ініціативним мешканцям міста. Урахуйте, що громадські об'єднання, представлені в місті (районі, ТГ), розміщенням такої петиції не зацікавилися.

Укажіть нормативно-правовий акт, що регулює порядок подання та розгляду електронних петицій.

Поруч із 45-тисячним містом N знаходиться великий пустир, землі якого належать до комунальної власності. На території пустиря часто збираються особи, які страждають від алкогольної та наркотичної залежності, періодично скоюються злочини. У той же час, маленький міський парк, що відсвяткував 90-річчя з дня свого заснування, не може забезпечити належного відпочинку для мешканців (не можна встановити сучасні атракціони, побудувати кінотеатр тощо). Декілька ініціативних громадян звернулася до юриста з проханням роз'яснити порядок подання до міської ради та розгляду електронної петиції про заснування на території пустиря нового міського парку.

Орієнтовна відповідь.

1. Громадяни можуть звернутися з електронною петицією до органу місцевого самоврядування (міської ради міста N) через веб-сайт міської ради. Для створення петиції необхідно заповнити спеціальну форму.

2. В електронній петиції має бути викладено суть звернення, зазначено прізвище, ім'я та по батькові автора (ініціатора) електронної петиції, адресу його електронної пошти. На веб-сайті обов'язково зазначається дата початку збору підписів та інформація щодо загальної кількості та переліку осіб, що підписали петицію.

3. У разі відповідності електронної петиції встановленим вимогам, вона оприлюднюється протягом двох робочих днів із дня надсилання її автором (ініціатором) на офіційному веб-сайті міської ради. Дата оприлюднення електронної петиції є датою початку збору підписів на її підтримку.

4. Кількість підписів на підтримку петиції та строк збору підписів визначається статутом територіальної громади. До визначення їх у цьому статуті, необхідно зібрати не менше 100 підписів (для адміністративно-територіальної одиниці, де проживає від 5 до 50 тисяч жителів) протягом не більш як 3 місяців.

5. Інформація про початок розгляду електронної петиції, яка набрала необхідну кількість підписів за вказаний строк, оприлюднюється на офіційному веб-сайті міської ради не пізніш як через 3 робочі дні після набрання необхідної кількості підписів.

6. Розгляд електронної петиції здійснюється невідкладно, але не пізніше 10 робочих днів з дня оприлюднення інформації про початок її розгляду.

7. Порядок розгляду електронної петиції, адресованої органу місцевого самоврядування, визначається місцевою радою (тобто міською радою міста N).

8. Про підтримку або непідтримку електронної петиції публічно оголошується на офіційному веб-сайті головою міської ради.

9. У відповідь на електронну петицію повідомляється про результати розгляду порушених у ній питань із відповідним обґрунтуванням, відповідь оприлюднюється не пізніше наступного робочого дня після закінчення її розгляду на офіційному веб-сайті міської ради, надсилається у письмовому вигляді її автору (ініціатору).

10. Якщо електронна петиція не набере в установленний строк необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку вона розглядається як звернення громадян.

11. Порядок подання та розгляду електронних петицій регулює Закон України «Про звернення громадян».

2. У кожній із запропонованих нижче ситуацій визначте, кому належатиме майно:

Ситуація 1. Батько зі своїм старшим сином Олегом був два місяці на заробітках. За зароблені гроші ними було придбано автомобіль «Жигулі». Мати Олега на заробітки з ним та своїм чоловіком не виїжджала.

Ситуація 2. Орест, який перебував у шлюбі з Аліною, продав автомобіль, який вони за час шлюбу придбали з дружиною за 7 000 тис. грн, і уклав за ці кошти договір добровільного особистого страхування на велику суму. Діставши важку травму, він отримав страхову виплату і за ці кошти придбав земельну ділянку.

Ситуація 3. Бабуся подарувала будинок своєму синові Ернесту і його двом дочкам.

Ситуація 4. Батьки Елеонори здавали у найм квартиру, яку їй подарував дідусь. Орендну плату вони використовували для придбання одягу, взуття та навчальних посібників для Елеонори та її брата Максима.

Відповідь

Ситуація 1. Автомобіль належатиме на праві спільної сумісної власності батькам Олега і йому самому відповідно до ст. 175 СК.

Ситуація 2. Оскільки страхові внески сплачували за рахунок коштів, які були об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, то і земельна ділянка є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.

Ситуація 3. Будинок буде належати Ернесту і його дочкам на праві спільної часткової власності.

Ситуація 4. Одяг, взуття та навчальні посібники є об'єктом особистої приватної власності Елеонори і Максима відповідно до ст. 174 СК.

3. 2000 року між Борисом та Клавдією було укладено шлюб. 2010 року Борис придбав будинок за 120 тис. грн. 2018 року незадовго до смерті Борис заповів будинок 20-річному онукові Владиславу, який проживав у цьому будинку разом з матір'ю Катериною, бабусею Клавдією, дідусем Борисом та своїм батьком Дмитром. За 2 дні до смерті Борис заподіяв майнову шкоду сусідові в сумі 10 тис. грн. Після смерті діда Владислав відмовився від спадщини на користь бабусі. 2019 року померла мати Владислава Катерина, а 2020 року померла бабуся Клавдія. Увесь цей час Владислав та його батько Дмитро, а також бабуся і мати Владислава продовжували мешкати у будинку.

У якій частці буде успадковано будинок і ким після смерті бабусі Клавдії та матері Владислава Катерини? Свою відповідь обґрунтуйте.

Орієнтовна відповідь

Наведена ситуація врегульована нормами цивільного права (інститут спадкування) та сімейного права (інститут майнових прав та обов'язків подружжя). Основними джерелами, які стосуються цієї ситуації, є ЦКУ та СКУ. З умов задачі неможливо зробити висновок про те, за які кошти було придбано будинок. Якщо будинок було придбано за кошти, які належали подружжю на праві спільної

сумісної власності, то і будинок буде об'єктом права спільної сумісної власності. Той факт, що право власності на будинок було оформлено на Бориса, не означає, що будинок належить Борису за правом особистої приватної власності, оскільки усе майно, придбане за час шлюбу, за винятком речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя (ч. 2 ст. 160 СКУ). Отже, якщо житлове приміщення було придбане за спільні кошти Клавдії та Бориса, то воно в рівних частках належатиме подружжю. Тому Борис міг заповісти лише 1/2 будинку. Таким чином, цей заповіт є часткове недійсним. Тобто за цим заповітом Владислав міг успадкувати не весь будинок, а лише його половину. Однак Владислав не міг відмовитися від спадщини на користь своєї бабусі, оскільки спадкоємець за заповітом має право відмовитися від прийняття спадщини лише на користь іншого спадкоємця за заповітом (ч. 1 ст. 1274 ЦКУ). Таким чином, спадкування мало відбутися за законом. Оскільки у спадкодавця було двоє спадкоємців першої черги (удова і дочка), то вони обидва успадкували частки будинку, вартість яких дорівнювала 30 тис. грн. Такий висновок можна зробити з того, що вони продовжували мешкати в будинку після відкриття спадщини, тобто вступили у фактичне володіння та управління майном (ч. 3 ст. 1268 ЦКУ). Після смерті Катерини її частку успадкували мати, син та чоловік. Тобто кожен з них успадкував частку будинку, яка дорівнювала 10 тис. Таким чином, на момент смерті Клавдії вона була власником частки будинку, яка дорівнювала 100 тис. грн, а Владислав і Дмитро були власниками частки будинку вартістю по 10 тис. кожен. Після смерті Клавдії, яка заповіту не залишила, єдиним її спадкоємцем за правом представлення був Владислав (ч. 1 ст. 1266 ЦКУ), оскільки він прийняв спадщину шляхом вчинення конклюдентних дій. Отже, йому належала частка будинку вартістю 110 тис. грн, а його батькові – частка будинку вартістю 10 тис. грн.

Якщо будинок було придбано за кошти, які належали особисто Борису, то після відмови від спадщини Владислава увесь цей будинок має успадковуватися за законом, тобто частки будинку вартістю у 60 тис. грн будуть успадковані Клавдією та Катериною. Після смерті Катерини її частка буде розділена на три частини між Дмитром, Владиславом і Клавдією. Частка Дмитра і Владислава після спадкування за Катериною буде становити по 20 тис. грн, а частка Клавдії 80 тис. грн. Після смерті Клавдії її частка перейде до внука, якому будинок буде належати на 5/6, а його батькові на 1/6. Що стосується майнової шкоди, заподіяної спадкодавцем, то обов'язок з її відшкодування тісно пов'язаний з особою спадкодавця і тому у спадщину не переходить (ч. 1 ст. 1219 ЦКУ).

4. Працівник комбінату з благоустрою Андрій за дорученням керівництва підприємства обрізав на вулиці гілки дерев, які обплутували проводи, по яких відбувалося передання електроенергії. Під час обрізання однієї з гілок через недбалість працівника було пошкоджено дах будинку громадянина Кравченка. Той поставив вимогу перед Андрієм щодо негайного відшкодування заподіяної майнової шкоди.

Чи правомірно висунуто вимогу? Свою відповідь обґрунтуйте.

Орієнтовна відповідь

Вимогу висунуто неправомірно. Це пояснюється тим, що в разі завдання майнової шкоди працівником підприємства третім особам під час виконання ним трудових обов'язків відповідачем перед кредитором за заподіяну шкоду виступає не працівник, а підприємство – роботодавець (юридична особа). У свою чергу, у

порядку регресу це підприємство вправі притягнути працівника до матеріальної відповідальності.

Завдання IV

1. Прогресивний розвиток суспільства й держави обумовлений системою домінуючих у ньому цінностей. Для сучасного суспільства такою цінністю є права людини. В умовах збройного конфлікту спеціальним механізмом захисту прав людини є міжнародне гуманітарне право, яке стоїть на захисті саме загальнолюдських цінностей.

Дайте відповіді на запитання:

- що таке Міжнародне гуманітарне право;
- поясніть поняття: воєнні злочини, злочини проти людства.

Відповідь:

– Міжнародне гуманітарне право – це галузь міжнародного права, головна мета якої полягає в обмеженні насильства у період збройного конфлікту.

Міжнародне гуманітарне право – це система принципів і норм міжнародного права, які регулюють відносини між державами щодо захисту жертв війни та обмеження засобів і методів ведення війни.

- Поясніть поняття: воєнні злочини, злочини проти людства.

Воєнні злочини – це свідоме, грубе, порушення законів та звичаїв війни, за який винуватці (учасники бойових дій та особи, які віддають їм накази) несуть кримінальну відповідальність, визначену рішенням міжнародних воєнних трибуналів.

Воєнні злочини (англ. war crimes) – серйозні порушення міжнародного гуманітарного права (договірного та звичаєвого), за які на міжнародному та національному рівні встановлена кримінальна відповідальність фізичних осіб. Належить до міжнародних злочинів, за які будь-яку особу може притягувати до відповідальності будь-яка держава (універсальна юрисдикція). Воєнні злочини можуть мати місце тільки в період збройного конфлікту та у зв'язку зі збройним конфліктом. Перелік діянь, які кваліфікуються як воєнні злочини, міститься у ст. 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

Злочини проти людяності (англ. crimes against humanity) – категорія міжнародних злочинів, що полягають у широкомасштабному або систематичному нападі на будь-яких цивільних осіб з метою проведення політики держави або організації, спрямованої на скоєння такого нападу, або з метою сприяння такій політиці. Перелік діянь, які кваліфікуються як злочини проти людяності, міститься у ст. 7 Римського статуту Міжнародного кримінального суду.

2. Порівняйте поняття: «воєнний стан» і «надзвичайний стан».

Загальні риси:

- 1) Вводяться Указом Президента України, що підлягає затвердженню Верховною Радою України протягом двох днів
- 2) Може вводитися на всій території або її частині
- 3) Є тимчасовим заходом
- 4) Допускає тимчасове обмеження конституційних прав людини
- 5) Під час дії заборонено проведення виборів, референдумів, зміна Конституції

б) Обов'язкове інформування Генерального секретаря ООН про введення стану та обмеження конституційних прав.

Відмінності:

Воєнний стан

Вводиться у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності

максимальний строк не визначено

Надзвичайний стан

Вводиться при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру не нижче загальнодержавного рівня, що призвели чи можуть призвести до людських і матеріальних втрат, створюють загрозу життю і здоров'ю громадян, або при спробі захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу України шляхом насильства;
не більш як 30 діб і не більш як 60 діб в окремих її місцевостях

Завдання V

Під час зустрічі прокурора з учнями, один із школярів задав йому запитання: «Чи можливе в Україні застосування заходів кримінального характеру до юридичних осіб?».

Що прокурор відповів учневі? Свою відповідь обґрунтуйте.

Орієнтовна відповідь

У 2015 році до Кримінального кодексу України внесено зміни, якими запроваджено можливість застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру.

Ці заходи можуть бути застосовані в разі:

1) вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи злочинів, пов'язаних з використанням коштів, отриманих від збуту наркотиків, легалізацію доходів, отриманих злочинним шляхом, підкуп службових осіб приватного права або особи, що надає публічні послуги, пропозиція або обіцянку неправомірної вигоди службовій особі;

2) незабезпечення виконання покладених на її уповноважену особу законом або установчими документами юридичної особи обов'язків щодо вжиття заходів із запобігання корупції, що призвело до вчинення будь-якого із вказаних злочинів;

3) вчинення уповноваженою особою від імені юридичної особи будь-якого із злочинів, пов'язаних з тероризмом (вчинення, заклик до теракту, фінансування тероризму тощо);

4) вчинення її уповноваженою особою від імені та в інтересах юридичної особи будь-якого дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу, захоплення державної влади, посягання на територіальну цілісність держави, диверсії, незаконного позбавлення волі чи захоплення заручників, порушення порядку фінансування партії, агітації на виборах чи референдумах; створення незаконних збройних формувань, планування війни, порушення законів та звичаїв війни, геноциду, найманства.

Заходи кримінально-правового характеру можуть бути застосовані судом до підприємства, установи чи організації, а у випадках, передбачених пунктами 3 і 4

частини, можуть бути застосовані судом до суб'єктів приватного та публічного права резидентів та нерезидентів України, включаючи підприємства, установи чи організації, державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, організації, створені ними у встановленому порядку, фонди, а також міжнародні організації, інші юридичні особи, що створені у відповідності до вимог національного чи міжнародного права.

До юридичних осіб судом можуть бути застосовані такі заходи кримінально-правового характеру:

- 1) штраф;
- 2) конфіскація майна;
- 3) ліквідація.

При застосуванні заходів кримінально-правового характеру юридична особа зобов'язана відшкодувати нанесені збитки та шкоду в повному обсязі, а також розмір отриманої неправомірної вигоди, яка отримана або могла бути отримана юридичною особою.

При застосуванні до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру судом враховуються ступінь тяжкості вчиненого її уповноваженою особою злочину, ступінь здійснення злочинного наміру, розмір завданої шкоди, характер та розмір неправомірної вигоди, яка отримана або могла бути отримана юридичною особою, вжиті юридичною особою заходи для запобігання злочину.

Завдання VI

Дайте відповіді на питання:

1. Що означає принцип *«невідчужуваність прав людини»*?
2. Назвіть права та обов'язки особи, які не входять до складу спадщини?
3. Які правові наслідки вчинення правочину без дозволу органу опіки та піклування?

Відповіді

1. 1) всі люди є рівними від народження;
- 2) носять природний характер, тобто є невід'ємними від людини;
- 3) виступають у якості найвищої соціальної цінності;
- 4) є безпосередньо діючим правом;
- 5) ніхто не може позбавити прав людини;
- 6) знаходяться під захистом держави.

2. Права та обов'язки, що нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема:

- 1) особисті немайнові права;
- 2) право на участь у товариствах та право членства в об'єднаннях громадян, якщо інше не встановлено законом або їх установчими документами;
- 3) право на відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- 4) права на аліменти, пенсію, допомогу або інші виплати, встановлені законом (0,5 балів);
- 5) права та обов'язки особи як кредитора або боржника у випадку припинення зобов'язання смертю фізичної особи.

3. Правочин, вчинений без дозволу органу опіки та піклування є нікчемним. На вимогу заінтересованої особи такий правочин може бути визнаний судом дійсним, якщо буде встановлено, що він відповідає інтересам фізичної особи, над якою встановлено опіку або піклування.